

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**GENEL KURUL
KARAR**

YASİN ŞİMŞEK BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2017/37390
Karar Tarihi : 29/9/2021

Başkan : Zühtü ARSLAN
Başkanvekili : Hasan Tahsin GÖKCAN
Başkanvekili : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : Engin YILDIRIM
Hicabi DURSUN
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Selahaddin MENTEŞ
Basri BAĞCI
İrfan FİDAN
Raportörler : Fatma Burcu NACAR YÜCE
Tuğba YILDIZ
Başvurucu : Yasin ŞİMŞEK
Vekili : Av. Cengiz TUĞRUL

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, işçilik alacaklarına ilişkin olarak açılan davanın süre aşımı gerekçesiyle reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 10/11/2017 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

7. Birinci Bölüm tarafından, niteliği itibarıyla Genel Kurul tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden başvurunun Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (İçtüzük) 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca Genel Kurula sevkine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

9. Kültür ve Turizm Bakanlığı Bursa Devlet Tiyatrosunda sözleşmeli sahne ışıkçısı ve teknisyen olarak çalışan başvurunun 4/10/2011 tarihinde iş akdi feshedilmiştir.

10. Başvurucu; feshin haksız olduğunu belirterek kıdem, ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti, dini ve milli bayram tazminatından oluşan maddi zararlarının tazmini istemiyle Bursa 10. Noterliğince düzenlenen 3/1/2012 tarihli ihtarnameyi çalıştığı kuruma göndermiştir. İhtarname 9/1/2012 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne tebliğ edilmiştir.

11. Başvurucu; sözleşmesinin haksız olarak feshedildiğinden bahisle kıdem, ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti, dini ve milli bayram tazminatlarından oluşan alacakları için Bursa 8. İş Mahkemesinde 15/8/2012 tarihinde dava açmıştır.

12. Bursa 8. İş Mahkemesi 16/12/2013 tarihli kararla davanın kabulüne karar vermiştir. Karar gerekçesinde, devlet tiyatrolarındaki müdür değişikliğinden sonra başvuru ve bir kısım personel ile çalışılmak istenmediği beyan edilmiş olsa da sözleşmenin feshinin haklılığının ispatlanamadığı kanaatine varıldığı belirtilmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumu hizmet cetveli, işyeri kayıtları ve ücret bordroları dikkate alındığında başvurunun devlet tiyatrosunda 6/9/2005-14/9/2011 tarihleri arasında 2.198 gün çalışmış olduğunun tespit edildiği ifade edilmiştir. Başvurucuya 12.521 TL kıdem ve 3.881 TL ihbar tazminatı ödenmesine, toplanan deliller ve dinlenen tanıkların beyanlarından başvurunun çalıştığı dönemde fazla mesai yaptığı, genel tatil günlerinde çalıştığı kanaatine varılarak bu alacak talepleri yönünden de bilirkişi raporunda yapılan hesaplamaların dosya kapsamına uygun olduğu sonucuna ulaşılmak suretiyle 16.150 TL fazla mesai ücreti alacağı ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacakları yönünden 1.537,50 TL alacağı bulunduğuna karar verilmiştir.

13. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nün temyiz talebi üzerine Yargıtay 7. Hukuk Dairesi 9/7/2014 tarihli kararla iş mahkemesi kararını bozmuştur. Karar gerekçesinde; başvurunun sözleşmesinin idari nitelikte olduğu, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu belirtilmiştir.

14. Bursa 8. İş Mahkemesi 11/3/2015 tarihli kararla bozmaya uymuş ve davanın görev yönünden reddine karar vermiştir. Temyiz üzerine Yargıtay 7. Hukuk Dairesi 1/12/2015 tarihli kararla iş mahkemesi kararını onamıştır.

15. Başvurucu 20/6/2016 tarihinde Bursa 3. İdare Mahkemesinde (İdare Mahkemesi) tam yargı davası açmıştır. Dava dilekçesinde başvurucu, iş sözleşmesinden doğan alacakları için maddi tazminat yönünden iş mahkemesi kararında belirtilen tazminat alacaklarının olduğunu ancak ilk aşamada fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000 TL maddi tazminat talebinde bulunduğunu ifade etmiştir.

16. İdare Mahkemesi 22/2/2017 tarihli kararla davanın süre aşımı nedeniyle reddine -tazminat talebini 1.000 TL kabul ederek- miktar yönüyle kesin olmak üzere karar vermiştir. Karar gerekçesinde; iş akdinin feshine ilişkin işlemin başvurucuya tebliğ edilmemesi üzerine başvurucunun Bursa 10. Noterliğinin 3/1/2012 tarihli ihtarnamesiyle idareye başvurduğu, ihtarnamenin idareye 9/1/2012 tarihinde tebliğ edildiği, dolayısıyla başvurucunun fesih işlemini en geç 3/1/2012 tarihinde öğrendiğinin kabul edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda idarenin cevap vermemesi üzerine 3/1/2012 tarihinden itibaren 60+60 gün içinde, en geç 3/5/2012 tarihine kadar dava açılması gerektiği vurgulanmıştır. Ancak başvurucunun oluşturduğu iddia ettiği zararları için Bursa 8. İş Mahkemesinde 15/8/2012 tarihinde dava açtığı ve dolayısıyla dava açma süresini geçirdiği ifade edilmiştir.

17. Başvurucu, istinaf talebinde bulunmuştur. İstinaf dilekçesinde; ıslah müessesesiyle talep ettiği tazminat miktarını nihai karar verilmeye kadar artırma hakkı olduğunu, bu nedenle fazlaya ilişkin haklarını saklı tutarak dava açtığını, istinaf yolu kapalı olmak üzere kesin olarak karar verilmesinin hukuka aykırı olduğunu ileri sürmüştür. Davanın süre aşımından reddi yönünden ise çalıştığı kurumun iş akdini 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'na göre sona erdirdiğini, işleme karşı başvurulacak kanun yolu ve dava açma sürelerini göstermediğini, 4857 sayılı Kanun'a göre iş akdi sonlandırıldığı için dava açma sürelerinde de bu Kanun hükümlerinin dikkate alınması gerektiğini iddia etmiştir.

18. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Üçüncü İdari Dava Dairesi 4/10/2017 tarihinde istinaf talebinin incelenmeksizin reddine karar vermiştir. Karar gerekçesinde 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesi gereğince 5.000 TL'yi geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare-vergi mahkemelerince verilen kararların kesin nitelikte olduğu belirtilmiştir. Başvurucunun kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti ile dinî ve millî bayram tazminatından oluşan (fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla) 1.000 TL maddi tazminata uygulanacak olan en yüksek banka mevduat faizi ile birlikte tazminata karar verilmesi talepli dava açtığı, 1.000 TL maddi tazminat isteminden kaynaklanan uyumsuzluğun konusunun bahsi geçen parasal sınırmı yeniden değerlendirme oranıyla artırılmış miktarını geçmemesi nedeniyle idare mahkemesi kararının miktar yönüyle kesin nitelikte olduğu ifade edilmiştir. Kesinleşmiş karar üzerine de istinaf incelemesi yapılamayacağı sonucuna varılmıştır. Karar, başvurucuya 23/10/2017 tarihinde tebliğ edilmiştir.

19. Başvurucu 10/11/2017 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Kanun Hükümleri

20. 4857 sayılı Kanun'un 32. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“...

İş sözleşmelerinin sona ermesinde, işçinin ücreti ile sözleşme ve Kanundan doğan para ile ölçülmesi mümkün menfaatlerinin tam olarak ödenmesi zorunludur.

...

Ücret alacaklarında zamanaşımı süresi beş yıldır."

21. 4857 sayılı Kanun'a 12/10/2017 tarihli ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'yla ek 3. madde getirilmiştir. 4857 sayılı Kanun'un ek 3. maddesi şöyledir:

"İş sözleşmesinden kaynaklanmak kaydıyla hangi kanuna tabi olursa olsun, yıllık izin ücreti ve aşağıda belirtilen tazminatların zamanaşımı süresi beş yıldır.

a) Kıdem tazminatı.

b) İş sözleşmesinin bildirim şartına uyulmaksızın feshinden kaynaklanan tazminat.

c) Kötüniyet tazminatı.

d) İş sözleşmesinin eşit davranma ilkesine uyulmaksızın feshinden kaynaklanan tazminat."

22. 4857 sayılı Kanun'un geçici 8. maddesi şöyledir:

"Ek 3 üncü madde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra sona eren iş sözleşmelerinden kaynaklanan yıllık izin ücreti ve tazminatlar hakkında uygulanır.

Ek 3 üncü maddede belirtilen yıllık izin ücreti ve tazminatlar için bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan zamanaşımı süreleri, değişiklikten önceki hükümlere tabi olmaya devam eder. Ancak, zamanaşımı süresinin henüz dolmamış kısmı, ek 3 üncü maddede öngörülen süreden uzun ise, ek 3 üncü maddede öngörülen sürenin geçmesiyle zamanaşımı süresi dolmuş olur."

23. 4857 sayılı Kanun'un 59. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücreti, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödenir. Bu ücrete ilişkin zamanaşımı iş sözleşmesinin sona erdiği tarihten itibaren başlar."

24. 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 146. maddesi şöyledir:

"Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her alacak on yıllık zamanaşımına tabidir."

25. 2577 sayılı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür."

26. 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi şöyledir:

"1. İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

2. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemmez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler. "

27. 2577 sayılı Kanun'un 11. maddesi şöyledir:

"1. İlgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu başvuruma, işlemeyle başlamış olan idari dava açma süresini durdurur.

2. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır.

3. İsteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde dava açma süresi yeniden işlemeyle başlar ve başvurma tarihine kadar geçmiş süre de hesaba katılır."

28. 2557 sayılı Kanun'un 16. maddesinin (4) numaralı fıkrası şöyledir:

"Taraflar, sürenin geçmesinden sonra verecekleri savunmalara veya ikinci dilekçelere dayanarak hak iddia edemezler. (Ek cümle: 11/4/2013-6459/4 md.) Ancak, tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktar, süre veya diğer usul kuralları gözetilmeksizin nihai karar verilinceye kadar, harcı ödenmek suretiyle bir defaya mahsus olmak üzere artırılabilir ve miktarın artırılmasına ilişkin dilekçe otuz gün içinde cevap verilmek üzere karşı tarafa tebliğ edilir."

29. 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"1. İdare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Ancak, konusu beş bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

2. İstinaf, temyizın şekil ve usullerine tabidir...

3. Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir.

4. Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir. Bu hâlde bölge idare mahkemesi için esası hakkında yeniden bir karar verir. ..."

30. 2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (6) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"... Temyizin ... kesin bir karar hakkında olması halinde de kararı veren merci, temyiz isteminin reddine karar verir. İlgili merciin bu kararları ile bu maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen temyiz isteminde bulunulmamış sayılmasına ilişkin kararlarına karşı, tebliğ tarihini izleyen günden itibaren yedi gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir."

B. Yargı Kararları

31. Danıştay Onbirinci Dairesinin 20/11/2012 tarihli ve E.2011/4303, K.2012/7621 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"İdare Mahkemesince; davacunun, iş sonu tazminatının ödenmesi istemiyle sözleşmesinin feshedildiği 17.09.2009 tarihinden itibaren 60 gün içinde idareye başvurması veya dava açması gerekirken bu sürenin geçirilmesinden çok sonra 05.01.2011 tarihinde yapılan başvurunun dava açma süresini ihya etmeyeceği açık olduğundan, dava açma süresi geçtikten sonra 21.02.2011 tarihinde açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasını inceleme olanağı bulunmadığı gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir."

Dava dosyasının incelenmesinden, sağlık ocağında 4924 sayılı Yasa uyarınca sözleşmeli hemşire olarak görev yapmakta iken, 2009 yılı (KPSS) sınavı sonucunda kadrolu sağlık meslek lisesi öğretmenliğini kazanması ve ... atanması nedeniyle, 14.09.2009 tarihli istifa dilekçesi uyarınca 17.09.2009 tarihli işleme sözleşmesi feshedilen davacunun, 05.01.2011 tarihinde iş sonu tazminatının ödenmesi istemiyle davalı idareye yaptığı başvurunun 10.01.2011 tarihli işleme reddedilmesi üzerine, 21.02.2011 gününde Mahkeme kayıtlarına giren dilekçe ile görülmekte olan davayı açtığı anlaşılmaktadır."

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 10. maddesinde, 'İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştay, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, istemin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemiz. Ancak bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ay geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.' hükmü yer almaktadır."

Ote yandan, gerek İş Kanunu'nda gerekse Borçlar Kanunu'nda kadem tazminatı, iş sonu tazminatı gibi alacaklar için özel bir zaman aşımı süresi öngörülmemiş olup, uygulama ve öğretide iş sonu tazminatına ilişkin davalarda bu alacakları talep ve dava edebilmek için Borçlar Kanunu'nun 125. maddesi uyarınca 10 yıllık zaman aşımı süresinin esas alınması genel kabul görmektedir"

Bu durumda, iş akdi 17/09/2009 tarihinde feshedilen davacunun, bu tarihten başlamak üzere on yıllık genel zaman aşımı süresi içinde davalı İdareye başvurarak iş sonu tazminatının ödenmesini isteyebileceği açık olup, İdare Mahkemesince, iş hukukunda, uygulama ve öğretide genel kabul gören iş sonu tazminatına ilişkin zaman aşımı süresi dikkate alınarak davanın esasının incelenmesi gerekirken, davanın süre aşımı yönünden reddi yolunda verilen kararda hukuka uyarlık bulunmamaktadır."

32. Danıştay Onbirinci Dairesininin 24/1/2013 tarihli ve E.2012/2702, K.2013/496 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...İdare Mahkemesince; davacının sözleşmesinin feshedildiği 18.2.2008 tarihinden itibaren herhangi bir ödemede bulunulmaması üzerine davacı açısından 60 gün sonra bir zımnî ret işleminin doğduğu kabul edilse bile bu tarihten sonraki 60 gün içinde dava açması gerekirken bu sürenin geçirilmesinden çok sonra 17.2.2011 tarihinde yapılan başvurunun dava açma süresini ihya etmeyeceği, bu nedenle dava açma süresi geçtikten sonra açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenme olanağının bulunmadığı, gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, sağlık ocağında 4924 sayılı Yasa kapsamında sözleşmeli ebe olarak görev yapmakta iken, istifa etmek istediğini bildiren dilekçesi uyarınca 18.2.2008 tarihli işlem ile sözleşmesi feshedilen davacının, 17.2.2011 tarihinde iş sonu tazminatının ödenmesi için davalı idareye yaptığı başvurunun reddedilmesi üzerine, 23.3.2011 tarihinde Mahkeme kayıtlarına giren dilekçe ile görülmekte olan davayı açtığı anlaşılmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargulama Usulü Kanunu'nun 10. maddesinin 1 ve 2. fıkralarında 'İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştay, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.' hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, gerek İş Kanunu'nda gerekse Borçlar Kanunu'nda kadem tazminatı, iş sonu tazminatı gibi alacaklar için özel bir zaman aşımı süresi öngörülmemiş olup, uygulama ve öğretide iş sonu tazminatına ilişkin davalarda bu alacakları talep ve dava edebilmek için Borçlar Kanunu'nun uyumsuzluk tarihinde yürürlükte bulunan haliyle 125. maddesi uyarınca 10 yıllık zaman aşımı süresinin esas alınması genel kabul görmektedir.

Bu durumda, iş akdi 18.2.2008 tarihinde feshedilen davacının, bu tarihten başlamak üzere on yıllık genel zaman aşımı süresi içinde davalı İdareye başvurarak iş sonu tazminatının ödenmesini isteyebileceği açık olup, İdare Mahkemesince uygulama ve öğretide genel kabul gören iş sonu tazminatına ilişkin zaman aşımı süresi dikkate alınarak davanın esasının incelenmesi gerekirken, davanın süre aşımı yönünden reddi yolunda verilen kararda hukuka uyarlık bulunmamaktadır. "

33. Danıştay Onikinci Dairesininin 15/4/2015 tarihli ve E.2013/1592, K.2015/2408 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Başkanlığında 4/C statüsünde görev yapmakta iken 13/01/2007 tarihinde iş akdi feshedilerek emekliye sevk olunan davacı tarafından kadem tazminatı ve izin ücretlerinin ödenmemesi yönünde tesis olunan işlemin iptali ve 10.965,12 TL kadem tazminatının en yüksek banka faizi üzerinden, 4.545,45 TL izin ücretinin ise yasal faizi dikkate alınmak suretiyle tazminine karar verilmesi istemiyle açılan davada, davalı idarece davacının uyumsuzluk konusu ettiği tazminatların ödenmeyeceği yönünde açıkça ya da cevap verilmeyerek tesis olunmuş bir idari işlem bulunmadığı, emekli olduğu tarihten sonra bu

ödemelerin yapılması için kanuni dava açma süresi içinde idareye başvurmadığı gibi görevli olmayan adli yargıda açılan davanın 60 günlük dava açma süresi içinde açılmadığı gerekçesiyle davanın kısmen incelenmeksizin reddi, kısmen süre aşımı nedeniyle reddi...

Bakılan olayda, davacının kadem tazminatının ödenmesi istemiyle yapmış olduğu bir başvuru bulunmadığı anlaşılınca birlikte, 10 yıllık genel zamanaşımı süresi içinde kadem tazminatının ödenmesi istemiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 10. maddesi kapsamında başvuruda bulunulabileceği açıklar."

C. Uluslararası Hukuk

34. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes davasının medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde, görülmesini isteme hakkına sahiptir..."

35. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) mahkemeye erişim hakkının Sözleşme'nin 6. maddesinde yerini bulan güvencelerin doğal bir parçası olduğunu (*Lawyer Partners A.S./Slovakya*, B. No: 54252/07, 16/6/2009, § 52), bu kapsamda herkesin kişisel hak ve yükümlülükleriyle ilgili her türlü iddiasını bir mahkeme veya yargı önüne getirme hakkının güvence altına alındığını (*Golder/Birleşik Krallık*, B. No: 4451/70, 21/2/1975, § 36), Sözleşme'nin 6. maddesinde mahkeme kararlarına karşı kanun yolu başvurusunda bulunma hakkının güvence altına alınmadığını ancak devletin kendi takdirine bağlı olarak taraflara kanun yolu başvurusunda bulunma hakkı tanınması durumunda kanun yolu başvurusunu inceleyen mahkeme önünde uygulanan muhakeme usulünün bu ilkelere uygun olması gerektiğini belirtmiştir (*Delcourt/Belçika*, B. No: 2689/65, 17/1/1970, § 25).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

36. Mahkemenin 29/9/2021 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

37. Başvurucu; dava açma süresinin yanlış hesaplandığını, iş akdi sonlandırılırken dava açma süresi ile görevli yargı yerinin belirtilmediğini, İş Kanunu hükümlerine göre çalıştığını, bu nedenle iş hukuku hükümlerine göre davasını süresinde açtığını, İdare Mahkemesince davasının süre aşımından reddedilmesinin hukuka aykırı olduğunu, ayrıca dava konusu tutarın istinaf yoluna başvurabilmek için gerekli parasal sınıra üstünde olmasına rağmen parasal sınırın altında kaldığı gerekçesiyle incelenmeksizin reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının, işçi alacaklarına ilişkin açtığı davanın reddedilmesi nedeniyle de mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

38. Anayasa'nun 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

39. Anayasa'nun 36. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkemeye erişim hakkı, Anayasa'nun 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsurudur. Diğer yandan Anayasa'nın 36. maddesine "ile adil yargılanma" ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Sözleşme'yi yorumlayan AİHM, Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının mahkemeye erişim hakkını içerdiğini belirtmektedir (*Özbakım Özel Sağlık Hiz. İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.*, B. No: 2014/13156, 20/4/2017, § 34).

40. Mahkemeye erişim hakkı bir uyumsuzluğu mahkeme önüne taşıyabilmek ve uyumsuzluğun etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına gelmektedir (*Özkan Şen*, B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 52). Öte yandan mahkemeye erişim hakkı ilk derece mahkemesine dava açma hakkının yanı sıra itiraz, istinaf veya temyiz gibi kanun yollarına başvurma imkânı tanınmış ise anılan yollara başvurma hakkını da içerir (*Ali Atlı*, B. No: 2013/500, 20/3/2014, § 49).

41. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). İddiaların özü, dava açma sürelerine ilişkin kuralların hatalı yorumlandığı hususlarına yönelik bulunduğundan şikâyet, mahkemeye erişim hakkı kapsamında değerlendirilmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

42. Başvurucunun Bölge İdare Mahkemesince istinafa tabi olmadığı sonucuna ulaşılan bir karara karşı istinaf yolunu tükettikten sonra bireysel başvuruda bulunmuş olduğu gözetildiğinde öncelikle başvurunun süresinde olup olmadığı meselesi incelenmelidir.

43. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 47. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile İçtüzük'ün 64. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde bireysel başvuruların yapılması gerekmektedir (*Bilent Aktaş ve diğerleri*, B. No: 2014/19389, 7/12/2016, § 11). Anılan düzenlemelerde başvuru yolu öngörülen durumlarda bireysel başvuru süresinin başlangıcına ilişkin olarak *başvuru yollarının tüketildiği* tarihten söz edilmekte ise de haberdar olunmayan bir hususta başvuru yapılamayacağı dikkate alındığında bu ibarenin *nihai kararın gerekçesinin öğrenildiği tarih* olarak anlaşılması gerekir (*A. C. ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/1827, 25/2/2016, § 25).

44. Buna göre Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerden Sözleşme kapsamındaki herhangi birinin ihlaline neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmale ilişkin otuz günlük bireysel başvuru süresi; söz konusu işlem veya eylem için herhangi bir başvuru yolunun kanunlarda öngörülmesi halinde bu yolun tüketilmesinden sonra verilen nihai kararın *öğrenilmesinden*, buna karşılık söz konusu işlem veya eyleme ilişkin olarak kanunlarda herhangi bir başvuru yolunun öngörülmemiş olması durumunda işlemin tesis edildiği ya da eylemin ika edildiği tarihten itibaren işleme başlayacaktır (*Bestami Eroğlu* [GK], B. No: 2018/23077, 17/9/2020, § 107).

45. Etkili olmadığı açıkça belli olan yolların tüketilmesinden sonra bireysel başvuru yapılması hâlinde süre aşımı söz konusu olabilir. Buna karşılık etkili olup olmadığı ancak nitelikli bir hukuki tartışmadan sonra ortaya çıkan bir yolun tüketilmesinin ardından yapılan bireysel başvurunun esasının incelenmesi gerekir. Bu nedenle bir başvuru yolunun makul bir başarı şansı sunabilecek ve bir çözüm sağlayabilecek nitelikte, kullanılabilir ve etkili başvuru yolu olup olmadığının her somut olayın özel şartları içinde denetlenmesi gerekmektedir (*Murat Durmuş*, B. No: 2015/13800, 9/6/2020, § 22).

46. Kesin nitelikteki kararlara karşı bireysel başvuru süresi kararın öğrenilmesinden itibaren başlar. Bu nitelikteki kararlara karşı kanun yoluna başvurulmasının bireysel başvuru süresine bir etkisi bulunmamaktadır (*Nesin Kayserilioglu*, B. No: 2012/613, 13/6/2013, § 17).

47. Bununla birlikte başvuru süresine ilişkin yorumun belirli durumlarda esnek olması gerektiği bir kez daha hatırlanmalıdır. Bu sebeple başvuru yolunun bir olağan başvuru yolunu etkili olarak değerlendirmesini haklı kılan nedenlerin varlığı hâlinde söz konusu yolu tükettikten sonra bireysel başvuruda bulunmuş olması sebebiyle başvuru cezalandırılmamalıdır. Hak ve özgürlüklerin korunmasında birincil görev olağan kanun yollarına bakan yargı mercilerinde olup Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolu ikincil niteliktedir. Bu sebeple etkili olmayacağı teorik düzeyde açıkça anlaşılmayan ve pratikte de etkisiz kaldığı belirli hâle gelmeyen bir başvuru yolunun tüketilmesi, ihlalin tespiti ve giderilmesi fırsatının bireysel başvurudan önce bu mercilere tanınması makul karşılanmalıdır. Bu itibarla istinaf veya temyize tabi olup olmadığı hususunun tartışmalı olduğu, bu konudaki yargı içtihatlarında bir belirsizliğin bulunduğu hâllerde istinaf veya temyiz yolu tüketildikten sonra yapılan bireysel başvurular -nihai kararın öğrenilmesinden itibaren otuz gün içinde olmak şartıyla- süresinde kabul edilmelidir. Bir kararın istinafa/temyize tabi olup olmadığının tartışılabilirliği değerlendirilirken istinaf/temyiz kararındaki gerekçeler yol gösterici nitelikte olabilir. Bu anlamda nihai karardaki değerlendirmeler ilk derece/istinaf mahkemesi kararının üst kanun yoluna tabi olabilirliğinin tartışılmaya değer bir mesele olduğunu gösteriyorsa başvuru yolunun bireysel başvurudan önce bu yolları tüketmesinin anlamsız olmadığı sonucuna varılabilir. Başvurucunun kesin olan bir karara karşı bireysel başvurudan önce istinaf veya temyiz yolunu tüketmesinin haklı olduğunu gösteren diğer bir durum da meselenin tartışmalı olduğuna işaret eden farklı yargı kararlarını ibraz etmiş olmasıdır.

48. Başvurucunun kesin bir karara karşı istinaf/temyiz yolunu tükettikten sonra bireysel başvuruda bulunması bunu haklı kılan bir nedenin varlığı ortaya konulmadıkça başvuru süresini etkilemez. Aksi takdirde bireysel başvuru için süre koşulu öngörülmesindeki kamusal yarar gözardı edilmiş olur. Anayasa Mahkemesi başvurunun süresinde olup olmadığını değerlendirirken başvuru yolunun bireysel başvuru hakkından yararlanmalarındaki kişisel yarar ile başvuru yolunun süreye bağlanmasındaki kamusal yarar arasında bir denge kumak durumundadır. Bu hâlde kesin olduğu hususunda bir tereddüt bulunmayan bir karara karşı istinaf veya temyiz yoluna başvurulmasından sonra yapılan bireysel başvurunun süresinde kabul edilmesi mümkün olmayacaktır.

49. Somut olaydaki dava işçilik alacaklarına ilişkindir. Başvurucu öncelikle İş Mahkemesinde dava açmış, İş Mahkemesi başvurucuya 12.521 TL kıdem ve 3.881 TL ihbar tazminatı ödenmesine hükmetmiş ise de Yargıtayın bozma kararı üzerine görevsizlik kararı vermiştir. Başvurucu, adli yargı yerince verilen görevsizlik kararından sonra fazlaya ilişkin haklarını saklı tutarak 1.000 TL'lik tazminat davası açmıştır. İdare Mahkemesi davayı süre aşımı yönünden kesin olarak reddetmiştir. İdare Mahkemesi kararın kesin olduğunu belirtirken davanın değerinin 5.000 TL'nin altında olmasını esas almıştır. Başvurucu; islah

müessesesiyle talep ettiği tazminat miktarını nihai karar verilinceye kadar artırma hakkı olduğunu, bu nedenle fazlaya ilişkin haklarını saklı tutarak dava açtığını ve istinaf yolu kapalı olmak üzere kesin olarak karar verilmesinin hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek istinaf yoluna başvurmuştur.

50. 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesinin (4) numaralı fıkrasının ikinci cümlesiyle, tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktarı, süre veya diğer usul kuralları gözetilmeksizin nihai karar verilinceye kadar harcı ödenmek suretiyle bir defaya mahsus olmak üzere artırılabilme imkânı getirilmiştir. Somut olayın koşulları gözetildiğinde başvuru davasının değerinin 1.000 TL'den ibaret olmadığını düşünmesi ve İdare Mahkemesinin kararın kesin olduğuna dair yargısını Bölge İdare Mahkemesinde tartıştırmak istemesi oldukça doğaldır. Nitekim Bölge İdare Mahkemesi davanın değerinin 1.000 TL olduğunu kabul etmiş ve davanın 5.000 TL'lik istinaf sınırının altında kaldığı gerekçesiyle istinaf istemini incelemeksizin reddetmiştir.

51. Bölge İdare Mahkemesinin istinaf istemini incelemeksizin reddetmiş olmasından hareketle istinaf yolunun etkisiz olduğu ve başvuru davasının nedensiz yere istinaf yoluna başvurduğu sonucuna ulaşılamaz. Somut olayda başvuru davasının kararın kesin olmadığını düşünmesi ve istinaf yoluna müracaat etmesi açıkça temelsiz değildir. Bu şartlarda aksi yaklaşım, 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin yollamasıyla 48. maddesinin (6) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesiyle getirilen ve kesin olarak verilen karara karşı ilgisinin istinaf dilekçesi verme ve bu dilekçenin reddi hâlinde bu karara karşı tebliğ tarihini izleyen günden itibaren yedi gün içinde istinaf yoluna başvurma hakkını anlamsız hâle getirir. Zira istinaf dilekçesinin reddi kararının bölge idare mahkemesince onanması durumunda ilgilinin bireysel başvuru yapması imkânsız hâle gelecektir. Bu durumda ilgililer -açıkça temelsiz olmadığı hâlde- sırf kanunda tanıyan bir hakkı kullandıkları için bireysel başvuru hakkından mahrum hâle gelmiş olur. Bu da bireysel başvuru hakkının aşırı sınırlandırılması anlamına gelir.

52. Sonuç olarak başvuru davasının kesin olarak verilen karara karşı istinaf yoluna başvurusunun açıkça temelsiz olmadığı gözetildiğinde istinaf yolunun tüketilmesinden sonra nihai kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde yapılan bireysel başvurunun süresinde olduğunun kabulü gerekir.

53. Buna göre açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvuru davasının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

2. Esas Yöntünden

a. Müdahalenin Varlığı ve Hakkın Kapsamı

54. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia da bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkemeye erişim hakkı, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsurudur. Diğer yandan Anayasa'nın 36. maddesine *adil yargılanma* ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerde de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Sözleşme'yi yorumlayan AİHM, Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının mahkemeye erişim hakkını içerdiğini belirtmektedir (*Özbakım Özel Sağlık Hiz. İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.*, § 34).

55. Anayasa'nun 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü, bir temel hak olmanın yanında diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan etkili güvencelerden biridir. Bu bakımdan davanın bir mahkeme tarafından görülebilmesi ve kişinin adil yargılanma hakkı kapsamına giren güvencelerden faydalanabilmesi için ilk olarak kişiye iddialarını ortaya koyma imkânının tanınması gerekir. Diğer bir ifadeyle dava yoksa adil yargılanma hakkının sağladığı güvencelerden yararlanmak mümkün olmaz (*Mohammed Aynosah*, B. No: 2013/8896, 23/2/2016, § 33).

56. Mahkemeye erişim hakkı bir uyumsuzluğu mahkeme önüne taşıyabilmek ve uyumsuzluğun etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına gelmektedir (*Özkan Şen*, § 52).

57. Somut olayda işçilik alacaklarına yönelik açtığı tam yargı davasının süre aşımından reddedilerek uyumsuzluğun esasının incelenmemesi nedeniyle başvurusunun mahkemeye erişim hakkına yönelik bir müdahalenin bulunduğu görülmektedir.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

58. Adil yargılanma hakkının görünümülerinden biri olan mahkemeye erişim hakkı, mutlak bir hak olmayıp bu hakkın sınırlandırılması mümkündür. Ancak mahkemeye erişim hakkına müdahalede bulunulurken Anayasa'nun temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen 13. maddesinin gözönünde bulundurulması gerekmektedir.

59. Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, ... yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, ... ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

60. Yukarıda anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı takdirde Anayasa'nın 36. maddesinin ihlalini teşkil edecektir.

61. Bu sebeple müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülmeye, haklı bir sebebe dayanma, ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

62. Bu bakımdan öncelikle başvurusunun mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahalenin kanuni dayanağının bulunup bulunmadığının incelenmesi gerekir.

63. Hak ve özgürlüklerin, bunlara yapılacak müdahalelerin ve sınırlandırmaların kanunla düzenlenmesi bu haklara ve özgürlüklere keyfi müdahaleyi engelleyen, hukuk güvenliğini sağlayan demokratik hukuk devletinin en önemli unsurlarından biridir (*Tahsin Erdoğan*, B. No: 2012/1246, 6/2/2014, § 60).

64. Müdahalenin kanuna dayalı olması öncelikle şekli manada bir kanunun varlığını zorunlu kılar. Şekli manada kanun, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından Anayasa'da belirtilen usule uygun olarak kanun adı altında çıkarılan düzenleyici yasama

işlemdir. Hak ve özgürlüklere müdahale edilmesi ancak yasama organınca kanun adı altında çıkarılan düzenleyici işlemlerde müdahaleye imkân tanıyan bir hükmün bulunması şartına bağlıdır. TBMM tarafından çıkarılan şekli anlamda bir kanun hükmünün bulunmaması hakka yapılan müdahaleyi anayasal temelden yoksun bırakır (*Ali Hıdır Akyol ve diğerleri* [GK], B. No: 2015/17510, 18/10/2017, § 56).

65. Kanunun varlığı kadar kanun metninin ve uygulamasının da bireylerin davranışlarının sonucunu öngörebileceği ölçüde hukuki belirlilik taşıması gerekir. Bir diğer ifadeyle kanunun kalitesi de kanunilik koşulunun sağlanıp sağlanmadığının tespitinde önem arz etmektedir (*Necmiye Çiftçi ve diğerleri*, B. No: 2013/1301, 30/12/2014, § 55). Müdahalenin kanuna dayalı olması, iç hukukta müdahaleye ilişkin yeterince ulaşılabilir ve öngörülebilir kuralların bulunmasını gerektirmektedir (*Türkiye İş Bankası A.Ş.* [GK], B. No: 2014/6192, 12/11/2014, § 44).

66. Bir uyuşmazlıkta uygulanacak hukuk kurallarının ve özellikle müdahalenin kanuni dayanağını oluşturan kanun hükümlerinin yorumlanması derece mahkemelerinin takdirindedir. Derece mahkemelerince mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahalenin kanuni dayanağını oluşturduğu ifade edilen hükümlerle ilgili olarak geliştirilen yorumların isabetli olup olmadığını denetlemek Anayasa Mahkemesinin görevi değildir. Bununla birlikte derece mahkemelerinin yorumlarının kanunun açık lafzıyla çelişki içinde olduğu veya kanun metni dikkate alındığında bireyler tarafından öngörülmesinin mümkün olmadığı sonucuna ulaşıldığı hâllerde mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahalenin kanuni dayanağının bulunmadığı kanaatine varılması mümkündür (*Ziya Özden*, B. No: 2016/67737, 19/11/2019, § 59).

67. Nitekim Anayasa Mahkemesi birçok kararında, kanun hükmünün yerleşik içtihada aykırı olarak yorumlanmasının hukuki öngörülebilirliği zedelediğini belirterek temel hakka yapılan müdahalenin kanunilik ölçütünü karşılamadığı sonucuna ulaşmıştır (*Ziya Özden*, § 59).

68. Bunun yanında hukuki bir meseleye ilişkin uygulanacak kanun hükmünün ne şekilde uygulanacağı hususunda yerleşik yargısal uygulamalara aykırı yorum ve değerlendirmelerin kanunun öngörülebilirliği açısından sorun oluşturabileceği açıktır.

69. Somut olayda İdare Mahkemesi, dava açma süresinin hesaplanmasında sürenin başlangıç tarihi olarak başvuru tarihini iş akdinin feshinden doğan alacaklarına dair noter aracılığıyla çalıştığı kuruma gönderdiği ihtarname tarihi olan 3/1/2012 tarihini dikkate almış, 2577 sayılı Kanun'un 11. maddesi gereğince de idarenin cevap vermemesi üzerine en geç 3/5/2012 tarihinde davanın açılması gerektiği sonucuna varmıştır.

70. Uyuşmazlığın işçilik alacağından kaynaklandığı hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Başvurucunun iş akdinin feshedildiği tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre kıdem ve ihbar tazminatı için zamanaşımı süresinin 10 yıl, diğer işçilik alacakları için 5 yıl olarak öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

71. Başvuru konusu davaya ilişkin olarak idari yargı mercilerinde işçilik alacakları ile ilgili açılan tazminat davalarında Danıştay öteden beri dava açma sürelerini iş mevzuatı hükümleri çerçevesinde tespit edilen zamanaşımı sürelerine göre değerlendirmesi gerektiğini belirtmiştir.

72. Yukarıda belirtildiği gibi Danıştay somut olayda olduğu gibi benzer meselelerde dava açma sürelerinin iş hukuku mevzuatı çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Buna göre somut davada idare mahkemesinin başvurusunun fesih işlemini öğrendiği 3/1/2012 tarihine göre en geç 3/5/2012 tarihinde dava açması gerektiği hâlde bu süre geçtikten sonra 15/8/2012 tarihinde açtığı davada süre aşımı olduğu yönündeki yorumunun amlan yerleşik içtihatlarla göre öngörülebilir olduğu söylenemez.

73. Bu durumda iş akdinin feshedilmesine karşı açılan davanın açık kanun hükümünün öngörülemez bir biçimde yorumlanarak süre aşımı yönünden reddedilmesi suretiyle mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahalenin kanunilik unsurunu taşımadığı sonucuna varılmıştır.

74. Açıklanan gerekçelerle başvurusunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

75. Mahkemeye erişim hakkının ihlali sonucuna ulaşıldığı ve yeniden yargılama kararı verildiği dikkate alındığında başvurusunun diğer ihlal iddiaları hakkında ayrıca değerlendirme yapılmasına gerek görülmemiştir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

76. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Esas inceleme sonunda, başvurusunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir..."

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

77. Başvurucu; ihlalin tespiti ve giderilmesi için gereken tedbirlere karar verilmesi, ayrıca 34.089,50 TL tazminata yasal faiziyle birlikte hükmedilmesi talebinde bulunmuştur.

78. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir. Anayasa Mahkemesi diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle sonuçlanacağına işaret etmiştir (*Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

79. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin

durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan*, §§ 55, 57).

80. İhlalin mahkeme kararından kaynaklandığı veya mahkemenin ihlali gideremediği durumlarda Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile İçtüzük'ün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmeder. Anılan yasal düzenleme, usul hukukundaki benzer hukuki kurumlardan farklı olarak ihlali ortadan kaldırmak amacıyla yeniden yargılama sonucunu doğuran ve bireysel başvuruya özgülenen bir giderim yolunu öngörmektedir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından ihlal kararına bağlı olarak yeniden yargılama kararı verildiğinde usul hukukundaki yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak ilgili mahkemenin yeniden yargılama sebebinin varlığını kabul hususunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir kararın kendisine ulaştığı mahkemenin yasal yükümlülüğü, ilgilinin talebini beklemezsizin Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı nedeniyle yeniden yargılama kararı vererek devam eden ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yerine getirmektir (*Mehmet Doğan*, §§ 58, 59; *Aliğül Alkaya ve diğerleri (2)*, §§ 57-59, 66, 67).

81. İncelenen başvuruda idare mahkemesinin dava açma süresine ilişkin yorumunun kanuni dayanağının olmaması nedeniyle adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla ihlalin idare mahkemesi kararından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

82. Bu durumda mahkemeye erişim hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Yapılacak yeniden yargılama ise bireysel başvuruya özgü düzenleme içeren 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yapılması gereken iş, yeniden yargılama kararı verilerek Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere Bursa 3. İdare Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

83. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılamanın yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

84. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 257,50 TL harç ve 3.600 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.857,50 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VL HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin mahkemeye erişim hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak amacıyla Bursa 3. İdare Mahkemesine (E.2016/851, K.2017/323) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 257,50 TL harç ve 3.600 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.857,50 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 29/9/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN